

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

PSIHOLOGIJA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

šk. god. 2022./2023.

PSI.56.HR.T.K1.28

54520

Način **označavanja odgovora** na listu za odgovore:

A ☒ B ☐ C ☐

Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za odgovore:

A ☒ B ☐ C ☒

Prepisan točan odgovor

C IK

Paraf (skraćeni potpis)

Način **ispravljanja pogrešaka** u ispitnoj knjižici:

~~(Matura)~~ državna matura

Precrtan pogrešan odgovor u zagradama

Točan odgovor

IK

Paraf (skraćeni potpis)

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **slijedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka **uputa** je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj **neće bodovati**.

Pišite **čitko**. **Nečitki** odgovori bodovat će se s **nula (0)** bodova.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je **način označavanja** odgovora i načini **ispravljanja pogrešaka**.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti **paraf** (isključivo **skraćeni** potpis, a **ne puno** ime i prezime).

Upotrebljavajte **isključivo** kemijsku olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kada riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **28** stranica, od toga **4 prazne**.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.
Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.
Točan odgovor donosi **jedan bod**.

1. Kojoj **vrsti čimbenika** koji utječu na ponašanje i psihičke procese **pripada** običaj da se mladence **posipa rižom** kao **simbolom** plodnosti i bogatstva?

- A. fizikalnim
- B. biološkim
- C. socijalnim
- D. emocionalnim

(1 bod)

2. Koji je od navedenih zaključaka **točan** ako je između **emocionalne inteligencije** i **agresivnoga ponašanja** utvrđena **negativna** korelacija?

- A. Osobe koje **su** agresivne **manje** su emocionalno inteligentne.
- B. Osobe koje **nisu** agresivne **manje** su emocionalno inteligentne.
- C. Osobe koje **su** agresivne **ujedno** su i emocionalno inteligentnije.
- D. Agresivnost osobe i njezina emocionalna inteligencija **nisu** povezane.

(1 bod)

3. Koji je **sljedeći korak** u istraživanju ako želimo proučavati **utjecaj pletenja na koncentraciju** ispitanika?

- A. prikupljanje podataka
- B. postavljanje hipoteze
- C. interpretacija rezultata
- D. osmišljavanje postupka istraživanja

(1 bod)

4. Prema nekim istraživanjima utvrđeno je da **bonus na plaću** uzrokuje **povećanje** motivacije zaposlenika.
Koja **metoda** istraživanja omogućuje donošenje **ovoga** zaključka?

- A. opažanje
- B. eksperiment
- C. studija slučaja
- D. korelacijska metoda

(1 bod)

5. U kojemu se od navedenih primjera prema **načelu sličnosti** ljudi percipiraju **kao skupina**?

- A. Putnici ulaze u autobus.
- B. Policajci čekaju prosvjednike na barikadama.
- C. Posjetioци muzeja promatraju izloženu skulpturu.
- D. Ljudi stoje u redu kako bi kupili karte za kazalište.

(1 bod)

6. Kako se naziva **perceptivna pojava** kod koje nam se **čini** da se neonska reklama u obliku valova **miče** iako je riječ o izmjeničnome paljenju i gašenju lampica?

- A. prividno gibanje
- B. inducirano gibanje
- C. perceptivna konstantnost
- D. načelo zajedničkoga kretanja

(1 bod)

7. Pozorno **pročitajte tekst**.

„Moje su noge duboko ukorijenjene u zemlji na kojoj živim i radim...
To je najbolja edukacija za chefa, i zato ja danas točno znam
što je najbolja osobina svake namirnice.”

Izvor: www.tportal.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Koja je **vrsta pamćenja** opisana u tekstu?

- A. senzorno
- B. epizodičko
- C. semantičko
- D. nedeklarativno

(1 bod)

8. Kojim je postupkom **operantnoga uvjetovanja** dijete naučilo da će mu roditelji **kupiti** nešto u trgovini ako bude dovoljno **dugo plakalo**?

- A. kaznom zadavanjem
- B. kaznom uklanjanjem
- C. pozitivnim potkrepljenjem
- D. negativnim potkrepljenjem

(1 bod)

9. Pozorno **pročitajte tekst**.

„– Otkad znam za sebe, volim motore, a još kao dijete većinu dana provodila sam s tatom u garaži. Prvi motor dobila sam kad mi je bilo sedam godina, no željela sam ga i ranije jer sam oduvijek htjela biti poput tate kaže Makaranka Petra...”

Izvor: www.slobodnadalmacija.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Kojom je **vrstom učenja** Petra **razvila interes** za motore?

- A. učenjem uvidom
- B. učenjem promatranjem
- C. klasičnim uvjetovanjem
- D. operantnim uvjetovanjem

(1 bod)

Psihologija

---

10. Tino uči gradivo za test iz povijesti. Koji mu proces **omogućuje prelazak** informacija **iz kratkoročnoga** u **dugoročno** pamćenje?

- A. kodiranje
- B. dosjećanje
- C. pronalaženje
- D. usmjeravanje pozornosti

(1 bod)

11. Koja je od navedenih emocija **evolucijski najznačajnija**?

- A. strah
- B. sram
- C. ponos
- D. ljubomora

(1 bod)

12. Čak i 20 godina nakon vjenčanja Antoniji se pojavi **osmijeh** na licu kada **čuje pjesmu** prvoga plesa sa svojega vjenčanja.

Koja je **sastavnica emocija** opisana u navedenome primjeru?

- A. tjelesna reakcija
- B. izražajna reakcija
- C. emocionalni doživljaj
- D. kognitivna interpretacija

(1 bod)

13. Koja se od navedenih tvrdnja odnosi **na strategiju suočavanja** usmjerenu na emocije **zbog stresa** na poslu?

- A. Osoba svakodnevno traži novi, manje stresan posao.
- B. Osoba dogovara sa šefom drugačiji način raspodjele posla.
- C. Osoba bolje organizira svoje radne obveze i postavlja prioritete.
- D. Osoba se petkom nakon zahtjevnoga posla opušta u društvu prijatelja.

(1 bod)

14. Marko radi **prekovremeno** kako bi uštedio za stan i kako bi ga šef pohvalio iako u budućnosti planira naći drugi posao.

Koje **dvije vrste potreba** prema **Maslowljevoj** hijerarhiji motiva **potiču Marka** na prekovremeni rad?

- A. potreba za ljubavlju i potreba za poštovanjem
- B. potreba za sigurnosti i potreba za poštovanjem
- C. potreba za ljubavlju i potreba za samoaktualizacijom
- D. potreba za poštovanjem i potreba za samoaktualizacijom

(1 bod)

15. Nakon **nagloga** prekida uspješne plivačke karijere plivačica je zbog bolesti **našla utjehu** u poslu **trenerice** plivanja.

Koji je **obrambeni mehanizam** opisan u navedenom primjeru?

- A. projekcija
- B. negiranje
- C. supstitucija
- D. kompenzacija

(1 bod)

16. Kako se prema psihoanalitičkome pristupu **može objasniti** nezadovoljstvo učenika **samim sobom** jer **nije** ostvario uspjeh **na testu**?

- A. Ima nisku samoefikasnost.
- B. Ne uspijeva ostvariti svoje potencijale.
- C. Loša ocjena na testu predstavlja mu kaznu.
- D. Osjeća krivnju jer mu je jako izražen superego.

(1 bod)

17. Koja tvrdnja točno opisuje **odnos kronološke** i **mentalne** dobi kod **natprosječno** inteligentnoga djeteta?

- A. Djetetova mentalna dob veća je od kronološke.
- B. Djetetova kronološka dob veća je od mentalne.
- C. Djetetova mentalna i kronološka dob su jednake.
- D. Djetetova kronološka i mentalna dob nisu povezane.

(1 bod)

18. Koja od navedenih tvrdnja točno opisuje **utvrđene spolne razlike** u **inteligenciji**?

- A. Žene imaju razvijeniju opću inteligenciju od muškaraca.
- B. Muškarci imaju razvijeniju prostornu inteligenciju od žena.
- C. Muškarci imaju razvijeniju verbalnu tečnost i pamćenje riječi od žena.
- D. Žene imaju razvijeniju sposobnost predočavanja rotacije trodimenzionalnih predmeta.

(1 bod)

19. Majka djetetu **zabranjuje** odlazak na igralište **ne objašnjavajući** mu razloge, već mu kaže: „Jer ja tako kažem.”

Koji je **roditeljski stil** opisan u navedenome primjeru?

- A. autoritarni
- B. ravnodušni
- C. popuštajući
- D. autoritativni

(1 bod)

20. U kojoj **fazi** kognitivnoga razvoja djeteta **počinje razumijevati** da ima **istu** količinu čokolade kada je **u komadu** i kada je **taj** komad **razlomljen** na manje dijelove?

- A. u senzomotornoj fazi
- B. u predoperacijskoj fazi
- C. u fazi konkretnih operacija
- D. u fazi formalnih operacija

(1 bod)

21. Za koju je razvojnu fazu **karakteristično** formiranje **vlastitoga identiteta**?

- A. za kasno djetinjstvo
- B. za adolescenciju
- C. za odraslu dob
- D. za starost

(1 bod)

22. Fani trenira u klubu u kojemu je svim igračicama **zabranjeno** pušenje i konzumiranje **kofeinskih** napitaka. Kada izađe s društvom s fakulteta u kafić, **odbija** ponuđenu kavu i cigarete.

Kojim se **grupnim utjecajem** može objasniti **njezino** ponašanje?

- A. normama
- B. stereotipom
- C. halo-efektom
- D. deindividuacijom

(1 bod)

23. Koji od navedenih primjera opisuje **neverbalnu komunikaciju**?

- A. Miris ga je iritirao.
- B. Glas mu je drhtao.
- C. Preplavila ga je radost.
- D. Srce mu je snažno kucalo.

(1 bod)

24. Koja od navedenih tvrdnja opisuje **atribucijski proces**?

- A. Dalija sagledava problem iz perspektive svoje sestre.
- B. Igoru vjerovanje u vlastiti uspjeh olakšava učenje za maturu.
- C. Gea pronalazi mnogo kreativnih rješenja za uređenje svojega stana.
- D. Viktor objašnjava svoje kašnjenje na sastanak stalnim gužvama u prometu.

(1 bod)

25. Lucija je uz **smiješak** otvorila vrata dizala starijoj gospođi, prihvatila vrećice iz njezinih ruku i **pomogla** joj ih donijeti do stana. Gospođa je bila oduševljena ljubaznošću djevojke te je pomislila kako je **sigurno** brižna, vrijedna i pametna. Koja je **pojava** opisana u navedenome primjeru?

- A. halo-efekt
- B. socijalna facilitacija
- C. socijalna interferencija
- D. samoispunjavajuće proročanstvo

(1 bod)

26. Mario ima **predrasude** prema Azijatima i privatno se ne druži s njima, no zapošljava se u tvrtki u kojoj mu je **nadređena** osoba **Azijat**. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva **stanje nelagode** koje Mario smanjuje tako što u razgovoru o poslu svojim prijateljima kaže da Azijati i **nisu** baš **tako loši** ljudi?

- A. logička pogreška
- B. kognitivna disonanca
- C. pogreška prvoga dojma
- D. osnovna atribucijska pogreška

(1 bod)

27. Josip kupuje **isključivo** njemačke marke automobila jer smatra da su pouzdani i kvalitetni. Prilikom kupnje novoga automobila usmjerio se na njegove kvalitete, a u potpunosti je **zanemario informacije** koje su se pojavljivale u medijima o njegovim čestim **kvarovima** i nizu **nedostataka**. Čime se može **objasniti** Josipovo **ponašanje**?

- A. socijalnim učenjem
- B. pozitivnim transferom
- C. socijalnim zabušavanjem
- D. selektivnošću percepcije

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite **kratkim** odgovorom (riječju ili **jednostavnom** rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

- 28.** Psiholog želi istražiti **utjecaj** dugotrajne **nezaposlenosti** na psihičko zdravlje te odabire osobe **od 45 do 60** godina koje su nezaposlene **barem 5 godina**.

Kako se u istraživanjima naziva **odabrani** dio populacije **uključen** u istraživanje?

(1 bod)

- 29.** Djevojčica se **boji paukova** i kad je jednoga vidjela na zidu kuće, pobjegla je unutra ispričati baki kako će pauk **od pet metara** pojesti **kuću**.

Kojoj **vrsti čimbenika** pripada **strah** koji **utječe** na percepciju djevojčice?

(1 bod)

Psihologija

---

30. U kojoj su **vrsti dugoročnoga** pamćenja liječniku pohranjene informacije o različitim **poremećajima spavanja**?

(1 bod)

31. Koja **vrsta motivacije** s obzirom na **vrstu poticaja** djeluje na osobu koja **uvijek časti** druge u kafiću da bi zadobila **poštovanje**?

(1 bod)

32. Ljudi su u **vrijeme pandemije** izvještavali da se **jako teško koncentriraju** u poslu koji su prije obavljali bez problema. Kojoj skupini **znakova stresa pripada** znak opisan u navedenome **primjeru**?

(1 bod)

33. Kako se **naziva krivulja** prema kojoj se raspodjeljuje inteligencija u populaciji?

(1 bod)

34. Koji **poremećaj ličnosti** karakterizira **pretjerana** uvjerenost u svoju **jedinstvenost i talentiranost** te **podcjenjivanje** drugih ljudi?

(1 bod)

35. Desetomjesečno dijete uznemiri se kada majka **napusti** prostoriju i brzo se **umiruje** u njezinu naručju kada se **vraća**.

Koje je **obilježje socioemocionalnoga** razvoja djeteta opisano u navedenome **primjeru**?

(1 bod)

36. Pred **prepunom** dvoranom iskusni govornik održao je svoj **najbolji motivacijski** govor.

Koja je **vrsta socijalnoga utjecaja** opisana u navedenome **primjeru**?

(1 bod)

37. Zahvaljujući **kojemu** socijalnom utjecaju **profitira** modna industrija ako **mnogi** ljude nose komade odjeće koji su **hit** određene sezone?

(1 bod)

Psihologija

- 38.** Iako ju je na sastanku kolegica stalno napadala i provocirala, Tena joj je **smireno** odgovarala na pitanja i objašnjavala **uzroke nesporazuma**.
Kako se naziva **vrsta inteligencije** opisana u navedenom **primjeru**?
-

(1 bod)

- 39. Na koncertu** je masa ljudi vrištala, međusobno se grlila, skidala odjeću i bacala ju na pozornicu.
Kako se naziva **opisano stanje** u kojemu **pojedinaac gubi** osjećaj vlastitoga identiteta?
-

(1 bod)

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s **nekoliko** rečenica, **jasno** i **sažeto**, usmjeravajući se na ono što je **bitno** za zadatak i koristeći se **polaznim sadržajem**.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan, dva ili tri boda**.

- 40.** Klinički psiholozi žele eksperimentom provjeriti hipotezu da **meditacija smanjuje** anksioznost kod anksioznih pacijenata.

Opišite plan (nacrt) **istraživanja** iz kojega će biti **vidljivi postupci** s eksperimentalnom i kontrolnom skupinom kako bi se **moglo zaključiti** uzrokuje li meditacija **promjenu u stupnju anksioznosti**.

(3 boda)

Psihologija

41. Jerka je na pješčanoj plaži Sabunike opekla meduza.

Navedite po **jedan primjer** za **generalizaciju** podražaja, **diskriminaciju** podražaja i **gašenje** uvjetovane reakcije koristeći se primjerom **Jerkova iskustva**.

[illegible]

(3 boda)

42. Mladi vaterpolist **frustriran** je što **nije** pozvan na završne pripreme za Europsko prvenstvo **unatoč** svojim **izvrsnim** rezultatima na terenu.

Imenujte **tri različita** obrambena mehanizma kojima bi se vaterpolist mogao **koristiti** u opisanoj situaciji i **potkrijepite ih primjerom**.

(3 boda)

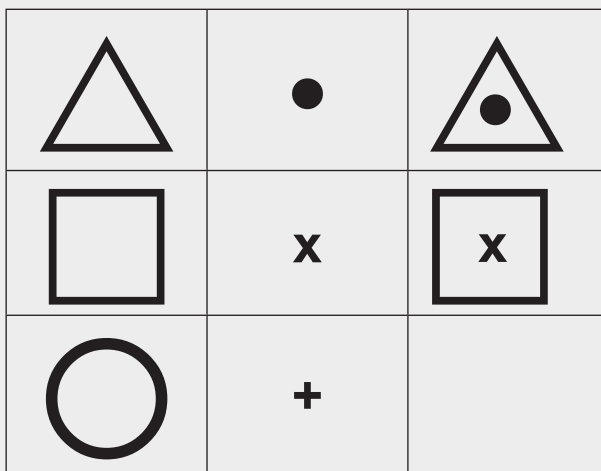
Psihologija

43. Pozorno promotrite sljedeće zadatke kojima se **mjeri inteligencija**.

Zadatak A.

Između **šest** ponuđenih likova s **desne** strane **odaberite** onaj lik koji **popunjava prazno** mjesto u matrici.

„(Odgovor: b jer slijedi logiku da se u **trećemu** stupcu **spajaju** prva dva elementa iz **istoga** retka)”

a.

b.

c.

d.

e.

f.

Zadatak B.

Koji pojam **ne pripada** nizu?

vuk, dupin, zec, morski pas, lisica

„(Odgovor: morski pas jer nije sisavac)”

Navedite **koji** zadatak **mjeri fluidnu**, a koji **kristaliziranu** inteligenciju.

Objasnite zašto se takav tip zadatka koristi za mjerenje **upravo te vrste** inteligencije.

Zadatak **A**:

Zadatak **B**:

(3 boda)

44. Pozorno **pročitajte tekst.**

„Godine 2004. joj je ponovno presađen bubreg u Americi, ovog puta od žive, nesrodne donatorice, koja je nekome htjela olakšati ili možda čak spasiti život, a dogodilo se da je to bila Slavenka Drakulić. Potaknuta tim iskustvom, potražila je druge takve dobročinitelje u Americi i na temelju tih razgovora napisala knjigu ‘Tijelo njenog tijela’.”

Izvor: www.mvinfo.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Imenujte i objasnite tri motiva (razloga) koji su prema istraživanjima iz socijalne psihologije mogli **potaknuti dobročinitelje** spomenute u tekstu na **ovakvo** prosocijalno ponašanje.

(3 boda)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica